

ΛΑΤΙΝΙΚΑ
Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
2007

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Tum Pacuvius dixit sonora quidem esse et grandia quae scripsisset, sed videri tamen ea sibi duriora et acerbiora. «Ita est» inquit Accius «ut dicis; neque id me sane paenitet; meliora enim fore spero, quae deinceps scribam. Nam quod in pomis est, idem esse aiunt in ingeniis: quae dura et acerba nascuntur, post fiunt mitia et iucunda; sed quae gignuntur statim vieta et mollia, non matura mox fiunt sed putria».

.....
Aesopi nostri Licinus servus tibi notus Romā Athenas fugit. Is Athenis apud Patronem Epicureum paucos menses pro libero fuit, inde in Asiam abiit. Postea Plato quidam Sardinianus, cum eum fugitivum esse ex Aesopi litteris cognovisset, hominem comprehendit et in custodiam Ephesi tradidit.

Μονάδες 40

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

quod	:	αιτιατική ενικού αριθμού στο αρσενικό γένος
pomis	:	αιτιατική πληθυντικού αριθμού
idem	:	αιτιατική ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
nostri	:	ίδια πτώση στον άλλο αριθμό, στο ίδιο γένος
servus	:	αφαιρετική πληθυντικού αριθμού
tibi	:	αφαιρετική ενικού αριθμού τρίτου προσώπου
menses	:	γενική πληθυντικού αριθμού
litteris	:	ονομαστική πτώση στον ίδιο αριθμό
hominem	:	κλητική πτώση ενικού και γενική πληθυντικού αριθμού.

Μονάδες 10

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω επίθετα:

meliora	:	το αντίστοιχο επίρρημα στους τρεις βαθμούς
matura	:	τον ίδιο τύπο στους άλλους βαθμούς
libero	:	την αιτιατική και αφαιρετική ενικού στο ουδέτερο γένος συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού.

Μονάδες 5

2.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

dixit	: αφαιρετική γερουνδίου
esse	: β΄ πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής του μέλλοντα
scripsisset	: το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική του μέλλοντα της ίδιας φωνής (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)
videri	: απαρέμφατο του μέλλοντα στην ίδια φωνή
fugit	: β΄ πληθυντικό πρόσωπο στην υποτακτική του παρατατικού και στην προστακτική ενεστώτα στη φωνή που βρίσκεται
cognovisset	: ονομαστική πτώση ενικού αριθμού αρσενικού γένους του γερουνδιακού
comprehendit	: απαρέμφατο του ίδιου χρόνου στην ίδια φωνή
tradidit	: γ΄ πληθυντικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα παθητικής φωνής.

Μονάδες 9

β. nascuntur	: Να γράψετε όλες τις μετοχές του ρήματος στην ονομαστική πτώση του ενικού αριθμού αρσενικού γένους.
abiit	: Να γράψετε το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική ενεστώτα, παρατατικού και μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο).

Μονάδες 6

3.α. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας την παρακάτω άσκηση και να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να φαίνεται ο συντακτικός ρόλος της κάθε λέξης.

id	: είναι	στο
me	: είναι	στο
fore	: είναι	στο
servus	: είναι	στο
Romā	: είναι	στο
menses	: είναι	στο
fugitivum	: είναι	στο

Μονάδες 7

β.

- **quae scripsisset**
- **cum eum fugitivum ... cognovisset:**

Να αναγνωρίσετε το είδος των παραπάνω προτάσεων (μονάδες 2), τον τρόπο εισαγωγής τους (μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και το χρόνο εκφοράς τους (μονάδες 4).

Μονάδες 8

4.α. **Plato quidam Sardinianus hominem comprehendit:**

Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 5

β. **Licinus servus Athenas fugit et in Asiam abiit:**

Να μετατρέψετε τις παραπάνω προτάσεις σε πλάγιο λόγο, αφού τις εξαρτήσετε από τη φράση **Cicero dixit**.

Μονάδες 6

γ. **Tu hominem tradidisti:**

Να επαναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να εκφράζεται απαγόρευση και με τους δύο τρόπους.

Μονάδες 4

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Τότε ο Πακούβιος (του) είπε πως όσα είχε γράψει ήταν βέβαια ηχηρά και μεγαλόπρεπα, μόνο που του φαινότουσαν (πως ήταν) κάπως τραχιά και στυφά. «Έτσι είναι», είπε ο Άκκιος, «όπως τα λες· και ούτε βέβαια μετανιώνω γι' αυτό· γιατί αυτά που θα γράψω στη συνέχεια ελπίζω πως θα είναι καλύτερα. Λένε πράγματι πως ό,τι συμβαίνει με τους καρπούς, το ίδιο συμβαίνει και με το πνεύμα: αυτοί που γεννιούνται σκληροί και πικροί γίνονται αργότερα γινωμένοι και γλυκείς· όσοι όμως βγαίνουν από την αρχή μαραμένοι και μαλακοί, αργότερα δεν ωριμάζουν, αλλά σαπίζουν».

Ο δούλος του Αισώπου μας, ο Λίκινος, που σου είναι γνωστός, δραπέτευσε από τη Ρώμη στην Αθήνα. Αυτός έμεινε στην Αθήνα λίγους μήνες σαν ελεύθερος κοντά στον Πάτρωνα τον Επικούρειο κι από εκεί πήγε στην Ασία. Αργότερα κάποιος Πλάτωνας από τις Σάρδεις, όταν έμαθε από επιστολή του Αισώπου ότι αυτός ήταν δραπέτης, συνέλαβε τον άνθρωπο και τον παρέδωσε στη φυλακή στην Έφεσο.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1.α.

quem
roma
eandem
nostrorum
servis
(a) se
mensium
litterae
homo, hominum

1.β.

bene, melius, optime
maturiora, maturissima / maturrima
αιτιατική: liberius, liberrimum
αφαιρετική: liberiore, liberrimo

2.α.

dicendo
estote
scripturus sit
visum iri
fugeretis, fugite
cognoscendus
comprehendisse
traduntur

2.β.

Ενεστώτας: nascens
Μελλοντας: nasciturus
Παρακείμενος: natus

Ενεστώτας: abeat
Παρατατικός: abiret
Μελλοντας: abiturus sit

3.α.

id: είναι υποκείμενο στο *paenitet* (προσωπικό)
me: είναι αιτιατική του προσώπου που μετανοιώνει στο *paenitet*
fore: είναι ειδικό απαρέμφατο ως αντικείμενο στο *spero*
servus: είναι παράθεση στο *Licinus*
Roma: είναι απρόθετη αφαιρετική (κυρίου ονόματος πόλης) της απομάκρυνσης στο *fugit*
menses: είναι αιτιατική του χρόνου (χρονική διάρκεια) στο *fuit*
fugitivum: είναι κατηγορούμενο στο *eum* (μέσω του *esse*)

3.β.

quae scripsisset: δευτερεύουσα αναφορική ουσιαστική πρόταση ως υποκείμενο στο ειδικό απαρέμφατο *esse*. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία *quae*.

Εκφέρεται με υποτακτική πлагίου λόγου (*scripsisset*), επειδή η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενο της πρότασης. Ειδικότερα με υποτακτική υπερσυντελικού, γιατί σύμφωνα με την ακολουθία των χρόνων, εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (*esse*, ιστορικός χρόνος επειδή εξαρτάται από το *dixit*) και εκφράζει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

cum ... cognovisset: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στην κύρια πρόταση. Εισάγεται με τον ιστορικό-διηγηματικό *cum* και εκφέρεται με υποτακτική, γιατί υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση της δευτερεύουσας με την κύρια, δημιουργώντας μια σχέση αιτίου – αιτιατού ανάμεσά τους. (Είναι φανερός εδώ ο λόγος του υποκειμενικού στοιχείου που υπάρχει στην υποτακτική). Ειδικότερα με χρόνο υπερσυντέλικο, γιατί εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (*comprehendit*) και εκφράζει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

4.α. Homo a Platone quodam Sardonio comprehensus est.

4.β. Cicero dixit Licinum servum Athenas fugisse et in Asiam abisse.

4.γ.

Noli hominem tradere.

Ne hominem tradideris.